

Unia ochroni tajemnice firm

ZMIANA PRAWA Nowa dyrektywa powinna się okazać **wyjątkowo korzystna dla biznesu**. Przyznają to sami przedsiębiorcy

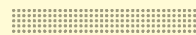
W ostatnich dniach Rada Unii Europejskiej przyjęła nową dyrektywę w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i ujawnianiem. Tajemnica przedsiębiorstwa ma być m.in. szersza i jednolicie chroniona w całej Unii. W przeciwieństwie do wielu aktów powstających w jej gmachach ten został wyjątkowo ciepło przyjęty przez biznes. Zdaniem samych przedsiębiorców pomoże firmom ochronić się przed coraz popularniejszym zjawiskiem kradzieży technologii.

– Już od wielu lat organizacje pracodawców zrzeszonych w **BUSINESSEUROPE** postulowały, by kwestie zabezpieczenia tajemnicy handlowej były uregulowane na poziomie UE w sposób ujednoliczony i lepiej chroniący interesy firm. Zwłaszcza że obecnie w poszczególnych krajach obowiązują bardzo różne przepisy, różne definicje – tłumaczy Jakub Wojnarowski, zastępca dyrektora generalnego Konfederacji Lewiatan. W efekcie polska firma nie będzie już musiała się obawiać wejścia na rynek bułgarski czy rumuński, gdzie ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa nie była tak rozwinięta jak u nas.

Zmiany zachwala też Cezary Kaźmierczak, prezes Związku Przedsiębiorców i Pracodawców. Jego zdaniem są tym istotniejsze, że w Pol-

sce wdrażane są właśnie rozwiązania, które mogą służyć do wykradania danych wrażliwych dla biznesu. – Mowa o jednolitym pliku kontrolnym. Zawiera on przecież dane, które mogą być bardzo cenne na rynku, np. informacje o obrotach oraz kontrahentach. Przy takiej liczbie urzędników nie ma pewności, że któryś z nich nie będzie

Zmian w polskim prawie powinniśmy się spodziewać około połowy 2018 roku

chciał sobie dorobić na boku, sprzedając owe dane – obawia się Kaźmierczak.

Są jednak także zastrzeżenia. Skoro bowiem dyrektywa rozszerzy katalog tego, co będzie uznawane za tajemnicę przedsiębiorstwa, istnieje ryzyko, że biznes zasłaniając się nią, zacznie się bronić przed kontrolą państwową. Zdaniem dyrektora Wojnarowskiego to jednak chybiony argument. Dodaje, że przecież nowe regulacje odpowiednio chronią prawa sygnalistów oraz gwarantują ochronę dziennikarskich informatorów. To powinno zaś wystarczyć, by ujawniane były wszelkie patologie w obrocie gospodarczym. ©P

Tajemnice firm chronione lepiej i jednakowo w całej Unii

Anna Partyka-Opiela
senior associate,
Life Sciences
Practice, Domański
Zakrzewski Palinka
sp. k.

PROBLEM: Rada Unii Europejskiej 26 maja 2016 r. przyjęła jednogłośnie tekst nowej dyrektywy w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych (tajemnic przedsiębiorstwa) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystaniem i ujawnianiem. Publikacja dokumentu spodziewana jest w najbliższym czasie, a nowe przepisy muszą zostać wdrożone w państwach członkowskich do połowy 2018 r.

Zdaniem ekspertów, a także w ocenie organizacji przedsiębiorców, przepisy są dla firm korzystne. Pozwolą bowiem m.in. lepiej chronić informacje uznane za tajne, uproszczą dochodzenie odszkodowań w przypadku ich ujawnienia, a także lepiej zabezpieczą interesy firm w toku ewentualnego postępowania sądowego. Ujednolicenie przepisów, m.in. wprowadzenie tej samej definicji tajemnicy przedsiębiorstwa w całej UE, będzie miało znaczenie dla tych przedsiębiorstw, które wychodzą ze swoją działalnością poza granice. Przedstawiamy najważniejsze rozwiązania. Warto już dziś rozważyć podjęcie kroków, które pomogą przygotować firmę na wejście w życie nowych przepisów.

© © Oprac. JP

1 Zmieniona definicja jednolita w całej UE

OBECNIE: Tajemnicę przedsiębiorstwa stanowią „nieujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich poufności”.

DYREKTYWA: Tajemnicę przedsiębiorstwa stanowić będzie każda informacja, która:

- jest poufna w tym sensie, że jako całość lub w szczególnym zestawie i zbiorze ich elementów nie jest ogólnie znana lub łatwo dostępna dla osób z kręgów, które zwykle zajmują się tym rodzajem informacji;
- ma wartość handlową, ze względu na to, że jest objęta tajemnicą i
- poddana została przez osobę, która zgodnie z prawem sprawuje nad nią kontrolę, rozsądnym w danych okolicznościach działaniom w celu utrzymania ich w tajemnicy.

KOMENTARZ: Nowa definicja obowiązywać będzie we wszystkich państwach członkowskich UE. Przełoży się to na większą pewność prowadzenia działalności poza granicami kraju, gdyż dotychczas nie we wszystkich państwach członkowskich tajemnica przedsiębiorstwa podlegała w ogóle ochronie, a istniejące definicje nie były spójne. Zmiana ta jest istotna szczególnie dla mniejszych przedsiębiorstw, które nie dysponują środkami pozwalającymi np. na ochronę swoich produktów poprzez rejestrację patentu.

2 Nowe spojrzenie na to, kiedy naruszenie tajemnicy przedsiębiorstwa jest bezprawne

OBECNIE: Zgodnie z ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji „przekazanie, ujawnienie lub wykorzystanie cudzych informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa albo ich nabycie od osoby nieuprawnionej” stanowi czyn nieuczciwej konkurencji, jeżeli zagraża interesowi przedsiębiorcy lub go narusza.

DYREKTYWA: Pozyskanie informacji objętej tajemnicą przedsiębiorstwa bez zgody przedsiębiorcy będącego jej właścicielem, będzie bezprawne zawsze wtedy, gdy będzie działaniem, które można uznać za sprzeczne z uczciwymi praktykami handlowymi. Dyrektywa wskazuje także przykłady bezprawnego naruszenia tajemnicy przedsiębiorstwa, takie jak przywłaszczenie bądź kopiowanie plików, dokumentacji czy innych materiałów, które zawierają tajemnicę przedsiębiorstwa. Bezprawne w myśl dyrektywy będzie także pozyskiwanie informacji, które objęte są tajemnicą przedsiębiorstwa, gdy w momencie ich pozyskiwania można ustalić, że zostały one pozyskane w sposób bezprawny. Niezgodne z prawem będzie również oferowanie, produkowanie bądź wprowadzanie do obrotu oraz składowanie towarów, które naruszają prawo do tajemnicy przedsiębiorstwa.

KOMENTARZ: Określone w dyrektywie przykłady działań bezprawnych mieszczą się w większości w obowiązującej dotychczas w Polsce definicji. Jednak bardzo szeroka definicja zawarta w dyrektywie może pozwolić na nadużywanie praw przez większe przedsiębiorstwa w stosunku do swoich mniejszych konkurentów. Pojawiają się obawy, że podmioty, które dysponują większym potencjałem i lepszym zapleczem środków prawnych, mogą próbować wykorzystywać tę definicję rozszerzająco.

3 Rekompensata za naruszenie, nawet gdy sprawca działał nieumyślnie

OBECNIE: Przedsiębiorca, którego prawo do tajemnicy zostało naruszone, ma prawo żądać od sprawcy naruszenia zachowań określonych w art. 18 ustawy 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz.U. z 2003 r. nr 153, poz.1503 ze zm.). Umyślność i świadomość skutków działania po stronie osoby naruszającej tajemnicę przedsiębiorstwa może mieć wpływ np. na wysokość zasądzonego odszkodowania. Brak jest jednak ustawowych wytycznych co do tego, jak różnicować odszkodowania wobec osób działających w dobrej i złej wierze.

DYREKTYWA: W sytuacji, w której zasądzenie jednego z ogólnych środków naprawczych mogłoby spowodować niewspółmierną stratę w majątku osoby działającej w dobrej wierze, sąd będzie mógł odstąpić od jego zasądzenia i zobowiązać sprawcę naruszenia do wypłaty rekompensaty w wysokości odpowiadającej kwocie opłaty licencyjnej, którą musiałby zapłacić sprawca naruszenia, gdyby nabył prawa do informacji objętej tajemnicą przedsiębiorstwa bezpośrednio od przedsiębiorcy.

KOMENTARZ: Wprowadzenie tego rozwiązania może ułatwić postępowanie w sprawach, w których sprawca dopuszcza się naruszenia tajemnicy przedsiębiorstwa nieumyślnie. Z innej jednak strony ustalenie wysokości należnej opłaty licencyjnej może rodzić spore problemy praktyczne. Dyrektywa nie wyznacza bowiem żadnych wytycznych co do zasad wyznaczania takich rekompensat. Wiele zależy od sposobu implementacji tego przepisu do polskiego porządku prawnego.

4 Lepsza ochrona w toku postępowania sądowego

OBECNIE: W myśl przepisów prawa polskiego w przypadku wszczęcia postępowania sądowego w celu dochodzenia roszczeń poszkodowany nie może podjąć kroków, które pozwolą na ograniczenie dostępu strony przeciwnej do przedłożonych w postępowaniu dokumentów, które zawierają szczególnie wrażliwą dla niego tajemnicę przedsiębiorstwa.

DYREKTYWA: Zgodnie z przepisami dyrektywy przedsiębiorca, którego prawa zostały naruszone, będzie mógł złożyć do sądu wniosek o ograniczenie jawności dokumentów bądź rozprawy ze względu na konieczność ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa.

KOMENTARZ: Zmianę tę należy ocenić pozytywnie. Pozwoli ona na lepsze zabezpieczenie praw poszkodowanego przedsiębiorcy. Dotychczas wielu przedsiębiorców nie decydowało się na dochodzenie swoich praw przed sądem, właśnie ze względu na obawę ujawnieniem informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa. Dzięki tej zmianie ich dostęp do sądu będzie ułatwiony.

5 Sygnaliści pod specjalnym nadzorem

OBECNIE: W przepisach prawa polskiego brak jest przepisów, które przewidują specjalną ochronę sygnalistów. Wyjątkiem są obowiązki wynikające z przepisów prawa bankowego. Przepisy tej ustawy nie dotyczą jednak przedsiębiorców prowadzących działalność inną niż bankowa.

DYREKTYWA: Środki ochronne przewidziane w dyrektywie nie będą przysługiwać przedsiębiorcom, których prawo do tajemnicy przedsiębiorstwa zostało naruszone w celu ujawnienia nieprawidłowości, uchybienia lub działania z naruszeniem prawa, pod warunkiem że działanie sygnalisty podejmowane jest w celu ochrony ogólnego interesu publicznego.

KOMENTARZ: Rozwiązania służące ochronie sygnalistów, które zostały wprowadzone dyrektywą, mają bardzo ogólny charakter. Może to więc negatywnie wpłynąć na poziom ochrony zagwarantowany osobom zgłaszającym nieprawidłowości. Z perspektywy przedsiębiorcy zaś warto rozważyć wprowadzenie klarownych wytycznych regulujących zasady zgłaszania naruszeń przez pracowników. Dzięki stworzeniu bezpiecznego środowiska dla raportujących naruszenie można ograniczyć ryzyko ujawnienia tajemnicy przedsiębiorstwa na zewnątrz.

PODSUMOWANIE

Szczegółowy zakres oddziaływania dyrektywy zależy od tego, w jaki sposób zostanie ona wdrożona do przepisów prawa krajowego przez poszczególne państwa członkowskie. Warto jednak pamiętać, że – bez względu na sposób implementacji przepisów – ochronie podlegać będą tylko informacje o charakterze poufnym, co do których podjęto działania służące utrzymaniu ich w tajemnicy.

Już dziś należy więc:

- zidentyfikować, które osoby w firmie mają dostęp do ww. zasobów, oraz przeanalizować poziom ich uprawnień;
- przejrzeć zabezpieczenia z zakresu polityki compliance dotyczące ochrony informacji poufnych, bezpieczeństwa danych czy korzystania przez pracowników z własnych urządzeń elektronicznych lub wdrożyć je od podstaw;
- w umowach z partnerami biznesowymi zapisać klauzule służące ochronie informacji poufnych;
- edukować pracowników w zakresie sposobu ochrony informacji niejawnych i podstawowych zagrożeń;
- zidentyfikować wiedzę i zasoby, które są kluczowe dla bieżącego funkcjonowania i dalszego rozwoju organizacji i które mogą stanowić tajemnicę przedsiębiorstwa, oraz określić sposób, w jaki są one obecnie wykorzystywane.